

DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2019-5-69-94>

УДК 378

Литвин С.В.

Українська інженерно-педагогічна академія, м. Харків

ШЛЯХ ДО РОЗКРИТТЯ ТА СТАНОВЛЕННЯ ОСОБИСТОСТІ

Анотація. В статті розглянуто портфоліо, як шлях до розкриття та становлення особистості, спосіб фіксування, накопичення, оцінки і самооцінки особистих досягнень за певний проміжок часу, відслідковування професійного прогресу, представлення діяльності і професійного розвитку за окремий проміжок часу, можливість продемонструвати свою конкурентноспроможність та компетентність, своєрідна візитна картка, яка скаже про господаря більше будь-яких слів, за допомогою портфоліо, людина може нарешті зрозуміти, в чому цінність певних власних здобутків. Розглянуто види портфоліо, такі, як друкований, електронний, онлайн- портфоліо. Представлено їх зміст та наведені приклади їх застосування.

Ключові слова: портфоліо, конкурентноспроможність, електронний портфоліо, друкований портфоліо, онлайн-портфоліо, функції портфоліо, діяльність.

Litvin Svetlana

Ukrainian Engineering and Pedagogical Academy, Kharkiv

WAYS TO DISCLOSURE AND PROVISION OF PERSONALITY

Summary. The article deals with modern innovative educational technology and the system of innovative assessment of "portfolio" as the optimal way of organizing an accumulation rating system. It is revealed that a significant characteristic of the portfolio is its integrity, which includes quantitative and qualitative assessment, which involves the cooperation of students and teachers during its creation, replenishment and continuity of evaluation. The portfolio has been analyzed as a way to reveal and develop a person, a method of recording, accumulation, evaluation and self-assessment of personal achievements over a certain period of time, tracking professional progress, presenting activities and professional development over a specific period of time, the ability to demonstrate their competitiveness and competence, a kind of visiting card, which tells the owner of more than any words, with the help of a portfolio, a person can finally understand what is the value of certain own achievements. It is revealed that the portfolio simultaneously performs several functions, namely: diagnostic, by which the changes are fixed for a certain period of time; meaningful, which reveals a range of performed works; developing, which provides a continuous process of education and self-education; motivational, which determines the results of activity; Reatenov, which allows to reveal quantitative and qualitative individual achievements. Portfolio types such as printed, electronic, online portfolio are considered. Their content is presented and examples of their application are given. It is analyzed how portfolio building instills students the skills in presenting their own achievements in a favorable light to potential competitors, which will facilitate acquisition of experience in business competition, often leads to the desire to obtain additional knowledge in the professional field and increase their own professional competence, participation in competitions, seminars, obtaining high marks, successful passing of practice, motivation for educational achievements, implementation of self-education for the development of professional competencies, presentation of mennyh achievements in more favorable compared to other students, the light causes the author to emphasize portfolio and, ultimately, develop their strongest side.

Keywords: portfolio, competitiveness, electronic portfolio, printed portfolio, online portfolio, options portfolio, activity.

Постановка проблеми. Із впровадженням інноваційних технологій в освітній простір, студент виступає як самоорганізуючий суб'єкт вільного вибору навчальної діяльності, професійно-особистісного саморозвитку. Велике значення для отримання якісної освіти має розвиненість особистісних якостей людини, що забезпечують його продуктивну самостійність і дозволяють реалізувати функції самоорганізації, саморозвитку, управління різними видами діяльності і життєдіяльністю в цілому. Для того, щоб ефективно виконувати свої функції, освіта має бути весь час в інноваційному пошуку, розвитку, вдосконаленні. Враховуючи, що освіта – інерційна система (результати її перетворень проявляються через кілька років, а зміни в соціумі, пов'язані з цими перетвореннями, що відбуваються, зі зміною покоління), вона завжди повинна бути орієнтована на випереджаючий розвиток на майбутнє, а, отже, враховувати не тільки сучасний стан, але і тен-

денції цивілізаційного розвитку. В руслі тенденцій цивілізаційного розвитку нові цілі освіти вимагають для їх реалізації інших освітніх технологій, іншого характеру взаємодії викладача зі студентами.

Інноваційні педагогічні технології взаємопов'язані, взаємообумовлені і складають певну дидактичну систему, спрямовану на виховання таких цінностей, як: відкритість, чесність, доброзичливість, співчуття, взаємодопомога і забезпечує освітні потреби кожного студента відповідно до його індивідуальних особливостей.

До числа сучасних інноваційних освітніх технологій можна віднести і систему інноваційної оцінки «порт фоліо», як оптимального способу організації накопичувальної системи оцінки. Значущою характеристикою портфоліо є його інтегративність, що включає кількісну та якісну оцінку, що передбачає кількаразову оцінку студентів та педагогів в ході його створення, поповнення і безперервність оцінки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

В лексиконі сучасних людей значне місце зайняло слово «портфоліо». Але що це таке, кому він потрібен, знають далеко не всі. Що означає це красиве і звучне слово? Сьогодні все частіше при влаштуванні на роботу від шукачів вимагають надання портфоліо. Дуже часто перше, що вимагають у претендента посади – портфоліо. «Що це?», – ось те питання, яке зробить всі подальші спроби довести свою професійну придатність марними.

Термін «портфоліо» запозичений через посередництво англійської portfolio з італійської мови (portafoglio – «портфель»), де утворений від porta («носи») + foglio («аркуш») [1]. Портфоліо (від італійської portafoglio – «портфель») – збірка (широке портфоліо) виконаних робіт та напрацювань певної особи (компанії).

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. «В результаті нашої з вами зустрічі у кожного з вас повинно бути портфоліо», – так кажемо ми, викладачі дисципліни «Інноваційні технології в освіті», студентам п'ятого курсу. «Портфоліо? А що це? Для чого? Де його взяти? Курсові, контрольні, звіти – це було, а портфоліо жодного разу не складали», – перші питання, які виникають у студентів. Ми їм пояснюємо, що кожна поважуюча себе людина зобов'язана мати власний портфоліо. Портфоліо виступає своєрідною візитною карткою, яка скаже про господаря більше будь-яких слів. А що ж таке портфоліо?

Мета статті. Таким чином, мета статті полягає у розгляді портфоліо як шляху до розкриття та становлення особистості, способу представлення себе як людини, яка має чим пишатися та може втілити свої здобутки у життя.

Виклад основного матеріалу дослідження. Портфоліо – це спосіб фіксування, накопичення, оцінки і самооцінки особистих досягнень за певний проміжок часу, відслідковування професійного прогресу, представлення діяльності і професійного розвитку за окремий проміжок часу, це своєрідний перелік робіт, виконаних раніше здобувачем.

Портфоліо одночасно виконує декілька функцій, а саме: діагностичну, за допомогою якої фіксуються зміни за певний проміжок часу; змістовну, яка розкриває спектр виконаних робіт; розвиваючу, яка забезпечує безперервний процес освіти і самоосвіти; мотиваційну, що визначає результати діяльності; рейтингову, яка дозволяє виявити кількісні і якісні індивідуальні досягнення.

Для студентської молоді портфоліо – це спосіб фіксування, накопичення, збереження документальних підтверджень власних досягнень студента в процесі його навчання у вищій, оцінювання індивідуальних досягнень за значний період навчання, який дозволяє враховувати результати, досягнуті студентом в різноманітних видах діяльності – навчальній, дослідницькій, творчій, соціальній, комунікативній, самоосвітній, і є найважливішим елементом практично-орієнтованого підходу до професійної освіти. Портфоліо відноситься до розряду справжніх, найбільш наближених до реального оцінювання, індивідуалізованих оцінок, орієнтованих не

тільки на процес оцінювання, але і самооцінювання, що дозволяє вирішувати завдання організації, планування, здійснення й оцінювання різних напрямів діяльності майбутнього фахівця, що реалізується в рамках навчально-виховного процесу. Створений в процесі навчання студента портфоліо буде наочною демонстрацією його досягнень і може послужити одним з факторів, ґрунтуючись на якому роботодавець прийме рішення про прийом на роботу саме автора портфоліо. Однак, крім підвищення конкурентоспроможності майбутнього фахівця, за допомогою портфоліо можуть бути виконані і деякі інші функції [1].

Портфоліо може бути декількох видів: друкований, електронний, онлайн.

Друкований портфоліо – це папка із зразками робіт, з якою зручно приходити на співбесіду. Роботодавець зможе побачити всі відібрані кращі приклади особистих досягнень претендента. Спеціальну папку для цього можна купити в канцелярських магазинах [1].

Електронний портфоліо – це те ж досье досягнень, але його оформляють у цифровому вигляді. Воно також повинне містити відомості про претендента і приклади його робіт. Створюють його за допомогою програм Microsoft Word, MS Power Point, редактора HTML. Портфоліо бажано мати на диску або флешці. Електронний портфоліо, в свою чергу, може зберігатись локально (бути доступним лише визначеному колу людей) та глобально (бути доступним для всього світу – для користувачів Інтернету). Глобально доступне портфоліо інакше називається веб-портфоліо. [1]

Онлайн-портфоліо – розміщення портфоліо на власному сайті – виграшний варіант. Існують і спеціальні сервіси, де шукачі розміщують онлайн-портфоліо. Такий ресурс повинен володіти зручним функціоналом, щоб забезпечити доступ до всієї інформації про кандидата – резюме, супровідних листів, контактних даних. Інформацію слід групувати так, щоб користувачеві було зручно знайомитися з нею. [1]

Розглянувши основні завдання, які вирішуються шляхом складання портфоліо, варто розглянути і практичні деталі його реалізації, а саме – структуру та його зміст.

Прагнучи досягнення максимальної результативності портфоліо, ми пропонуємо студентам складати його наступним чином. Перше, на що необхідно звернути увагу, це заповнення особового листа, ми пропонуємо це робити у вигляді таблиці 1.

Таблиця 1

Особовий лист

П.І.Б.	
Дата народження	
Місто проживання	
В якому році та яку закінчили школу	
Якщо навчалися в іншому навчальному закладі, вкажіть назву та роки навчання	
Курси, гуртки та таке інше	
Спеціальність	
Інше, цікаве та важливе	
Життєвий девіз	

Таблиця 2

**Перелік професійних знань та вмінь,
що студент може виконувати самостійно та шляхи їх реалізації**

ЗНАЮ та ВМІЮ	
Перелік професійних знань та вмінь, що студент може виконувати самостійно	Шляхи реалізації професійних знань та вмінь
ПРИКЛАД	
Складати інструкційно-технологічні карти	При написанні курсової роботи з дисципліни «Дидактичні основи професійної освіти» було проаналізовано багату кількість інструкційно-технологічних карт з підготовки кваліфікованих робітників машинобудівного профілю, самостійно було розроблено інструкційно-технологічну карту на тему: «Збирання двигуна автомобіля». Розробка та застосування інструкційно-технологічної карти на тему: «Налагоджування рульового керування автомобіля» під час проходження педагогічної практики в якості майстра виробничого навчання в майстерні Харківського професійного монтажно-будівельного ліцею.

Таблиця 3

Перелік особистих досягнень за період навчання в навчальному закладі

За весь період навчання було досягнуто		
Перелік досягнень	Наочне представлення досягнень	Зміст досягнень
ПРИКЛАД		
Диплом I ступеня		Участь в I етапі Всеукраїнській студентській олімпіади з професійної педагогіки у листопаді 2016 року, виступ з фрагментом виховного заходу на тему «Нашому роду нема переводу», складання родинного дерева, відстеження родинних зв'язків через століття.

Таблиця 4

Власні захоплення та таланти, їх наочне представлення

Власні захоплення та таланти	Зміст захоплень та талантів	Наочне представлення захоплень та талантів
ПРИКЛАД		
Вишивання картин бісером	Вишиванням картин бісером захоплююсь вже 10 років, проводжу майстер класи.	

Після заповнення особового листа портфоліо, який містить інформацію про особистість, другим пунктом портфоліо ми пропонуємо обрати перелік професійних знань та вмінь, що студент може виконувати самостійно, та шляхи їх реалізації на практиці. Студент повинен ретельно проаналізувати свою діяльність та максимально розкритися в цьому пункті, як знавець та професіонал свого діла, який не тільки знає, але вже багато разів доводив на практиці свої вміння та є конкурентоспроможним на ринку праці. Перелік представити у вигляді таблиці 2.

Наступним етапом розробки портфоліо є складання переліку особистих досягнень за період навчання в навчальному закладі. Результати пропонуємо представити у вигляді таблиці 3. Студенту треба не тільки згадати всі досягнення а ще й наочно їх представити.

Хобі, інтереси, власні захоплення – форма проведення дозвілля студентом, їх приклади,

ілюстрації, значення в житті взагалі і в професійному житті, зокрема є складовими наступної сторінки портфоліо. Результати представляються у вигляді таблиці 4.

Заключною частиною портфоліо є «Погляд на себе та в майбутнє» – це самооцінка студентом своїх цінностей та ідеалів, уявлень про самого себе, свої сильні та слабкі сторони, плани, особисті та професійні, а також способи, засоби і час їх здійснення.

Висновки та перспективи. Складання портфоліо прищеплює студенту навички в уявленні власних досягнень у вигідному світлі по відношенню до потенційних конкурентів, що сприяє придбанню досвіду до ділової конкуренції.

Складання портфоліо, прагнення до отримання переваг у порівнянні з іншими студентами, часто призводить до бажання отримання додаткових знань в професійній сфері і підвищення власної професійної компетенції, участі в конкурсах, семінарах, отримання високих оці-

нок, успішному проходженні практики, мотивації до освітніх досягнень, реалізації самоосвіти для розвитку професійних компетентностей, подання власних досягнень у більш вигіднім, у порівнянні з іншими студентами, світлі, при-

зводить до того, що автор портфоліо прагне підкреслити і, в кінцевому підсумку, розвинути свої найбільш сильні сторони. Таким чином, формується вміння об'єктивно оцінювати рівень своїх професійних компетентностей.

Список літератури:

1. Гуляева С.П. Портфоліо: рекомендації щодо розробки та використання в профільній підготовці. Новокузнецьк, 2005. 73 с.
2. Лебедев-Любимов А. Самореклама: Как стать известным. СПб., 2003. 192 с.
3. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования : учеб. пособие для студентов пед. вузов и системы повыш. квалиф. пед. кадров / под. ред. Е.С. Полат. Москва : Издательский центр Академия, 2005. 272 с.
4. Портфоліо / Вікіпедія: вільна енциклопедія. URL: <http://uk.wikipedia.org/wiki> (дата звернення: 20.05.2019).

References:

1. Huliaieva S.P. (2005). Portfolio: rekomendatsii shchodo rozrobky ta vykorystannia v profilnii pidhotovtsi [Portfolio: recommendations of the development of a wide range of activities in professional training]. Novokuznetsk. (in Russian)
2. Lebedev-Lyubimov A. (2003). Samoreklama: Kak stat' izvestnym [Self-advertisement: How to become famous]. SPb. : Piter (in Russian)
3. Polat E.S. (ed.) (2005). Novye pedagogicheskie i informacionnye tekhnologii v sisteme obrazovaniya [New pedagogical and information technologies in the education system]. Moscow. (in Russian)
4. Portfolio [Portfolio]. Available at: <https://uk.wikipedia.org/wiki/> (accessed 20.05.2019).